

De EU en andere ‘omstreden gebieden’

Er zijn veel omstreden gebieden: schattingen variëren van 100 tot 200. Klik hier voor een lijst van de [25 meest omstreden gebieden](#). Niemand verwacht dat de EU zich met al deze disputen bemoeit. Het is dus begrijpelijk dat zij zich beperkt tot landen binnen de eigen invloedssfeer: landen waarmee de EU nauwe relaties heeft door handelsverdragen en doordat inwoners van EU-landen nauwe banden hebben met de “bezettende partijen” in deze disputen. Kortom, landen waar de EU politieke en economische invloed meent te kunnen uitoefenen.

Het is daarom onbegrijpelijk inconsequent dat de EU wel maatregelen neemt tegen Israël als bezetter, maar niet tegen Turkije en Marokko, twee bezetters die minstens zo nauw verbonden zijn met de EU.

Marokko – Westelijke Sahara

De overeenkomsten met de Marokkaanse bezetting van de Westelijke Sahara zijn frappant:

- De EU beschouwt de Westelijke Sahara als een “non-self-governing territory” en Marokko als de ‘de facto administrerende macht’, in lijn met de opvatting van de VN. Dit is niet anders dan de situatie in delen van de Westoever – tenzij de EU de Oslo-Akoorden niet zou willen erkennen.
- De Veiligheidsraad van de VN heeft Marokko opdracht gegeven zich terug te trekken uit de Westelijke Sahara in [Resolutie 380](#), in veel sterker bewoordingen dan die tegen Israël in Res.242.
- Net zoals het geval is op de Westoever, bestond er ook op de Westelijke Sahara geen soevereine staat vóór de bezetting. Volgens [Kontorovich en Baker](#), de internationale juristen die de EU hierover interpelleerden, voerde Rabat na de invasie in 1975 “an aggressive settlement policy, as a result of which settlers may now be the majority in the territory.”
- De Frente Polisario (FP) is in veel opzichten te vergelijken met de PLO. Het heeft de controle over het gebied in de Westelijke Sahara en is in 1979 door de Algemene Vergadering van de VN [erkend](#) als ‘de vertegenwoordiger van het volk van de Westelijke Sahara’.
- FP ziet Marokko als bezettende macht en heeft al vele malen geprotesteerd tegen verdragen op het gebied van landbouw, visserij en verwerkte agrarische producten die de EU sloot met Marokko – de laatste keer in 2010. Dit verdrag in 2010 is een ‘aanvulling’ op de Associatieovereenkomst tussen de EU en Marokko uit 2000 (net zoals deze etiketteringsmaatregel een ‘uitwerking’ is van eerdere richtlijnen volgens de EU). De FP protesteerde dat deze ‘aanvulling’ een belemmering is voor onderhandelingen over een verder strekkende overeenkomst (net zoals Israël protesteert dat deze

EU-‘uitwerking’ een obstakel is voor onderhandelingen over een vredesovereenkomst met de PA).

- In handelsverdragen tussen de EU en Marokko is het woord 'Sahara' [niet één keer te vinden](#).
- Anders dan het geval is met Israël en de Westoever, exporteert Marokko producten uit de Westelijke Sahara niettemin tegen dezelfde gunstige tarieven als die zijn afgesproken in handelsverdragen tussen de EU en Marokko. De belangrijkste importeurs in 2014 waren: Spanje 22%, Frankrijk 20.7%, Italië 4.3% en Brazilië 4.6%. Marokko geeft niet aan welke producten uit dit gebied komen. Marokko profiteert zo van de bezetting.
- In het Verenigd Koninkrijk dient hierover een zaak bij het Britse Hooggerechtshof. Britse consumenten worden misleid, is een van de klachten: zoete babytomaatjes worden er door Tesco en andere ketens verkocht als ‘producten van Marokko’, terwijl zij uit enorme boerenbedrijven in de Sahara komen die deels eigendom zijn van de Marokkaanse koning, deels van Franse multinationals. [Geen ervan is eigendom van de autochtone bevolking](#).
- De Britse NGO Western Sahara Resource Watch bracht een [rapport](#) uit over deze “Conflict Tomatoes”. Nederland heeft vorig jaar [vragen](#) gesteld over conflicttomaten, maar er volgden geen maatregelen van de EU.
- 80% van de export uit de Westelijke Sahara bestaat uit fruit en groenten, en de productie neemt in sneltempo toe. Critici zeggen dat deze groei [ten koste gaat van de autochtone bevolking](#), die volgens hun van haar land verdreven wordt naar vluchtelingenkampen in het Algerijnse deel van de woestijn.
- Massa’s visproducten in onze supermarkten zijn eigenlijk afkomstig uit de Westelijke Sahara, al staat dat niet op het etiket. De EU heeft namelijk een [visserij-akkoord met Marokko](#), dat Europese schepen toestaat om te vissen in de territoriale wateren van de Westelijke Sahara. Greenpeace heeft er een [rapport](#) over gepubliceerd: deze organisatie zegt dat er sprake is van 'overfishing'.

In 2013 vroegen twee juristen aan Ashton om te laten zien hoe de Israelische bezetting van de Westoever en Oost-Jeruzalem dan verschilt van die door Marokko van de Westelijke Sahara en van die door Turkije van Cyprus. [Daar is nooit echt antwoord op gegeven](#): “*With regards to the allegation of using double standards for Israel and Morocco, our analysis is that the two cases are different and cannot be compared.*” Met andere woorden: die bezetting is anders omdat hij anders is en niet kan worden vergeleken.’

Turkije – bezetting van Noord-Cyprus

Een andere situatie die vergelijkbaar is met die van de Westoever is die in Noord-Cyprus, dat volgens de EU bezet is door Turkije. Het Europees Hof heeft op 12 mei 2014 Turkije veroordeeld tot het betalen van een compensatie voor de invasie van Cyprus. Dit op basis van eerdere ECHR vonnissen, dat de invasie en daarop volgende [bezetting van Noord-Cyprus illegaal is](#). Toch geeft de EU subsidies aan Turkse kolonisten op Cyprus, volgens onder meer [Kontorovich](#).

Over de export van producten uit dit gebied zijn weinig cijfers bekend. Die export [loopt via Turkije](#). Sinds augustus 2004 staat de EU toe dat producten die zijn geproduceerd of voor een belangrijk deel bewerkt door Turkse Cyprioten belastingvrij verkocht mogen worden in Turkije en via Turkije mogen worden geëxporteerd naar de EU.

De overeenkomst tussen de situatie op Noord-Cyprus en de Westoever is zo groot dat de EU het nodig vindt dit te noemen in de etiketteringsrichtlijn – daarin staat dat dit “een interne aangelegenheid” is. Waarom en van wie, staat er niet bij.

Ook hier is het EU-argument: ‘Het is anders omdat het anders is.’ Volgens EU-ambassadeur [Faaborg-Andersen](#) is het hanteren van dubbele maatstaven nooit ter sprake gekomen in dit verband, maar hij zou dit eenvoudig kunnen ontzenuwen door te wijzen op het unieke karakter van het Israelisch-Palestijns conflict. De situatie op Noord-Cyprus kon niet worden vergeleken met die op de Westoever, zei hij, omdat het een “totally different situation” is.